

نگاشت فضایی وضعیت زوال‌یافتگی پهنه‌های میراثی به مثابه پیامد مداخله‌های

بازآفرینی (مطالعه موردی: پهنه میراثی شهر شیراز)^۱

مصطفی قادری دهکردی^{**}، سحر ندایی طوسی^{***}

تاریخ دریافت مقاله: 1403/08/02

تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۳/۱۲/۲۱

چکیده

زوال‌یافتگی پهنه‌های میراثی در شهرهای تاریخی، به‌مثابه عامل اصلی عقب‌ماندگی از جریان توسعه، سبب‌ساز افول کیفیت زندگی و کاهش جذابیت پهنه برای ساکنان می‌شود. بنابراین، شناسایی و تحلیل فضایی-مکانی وقوع زوال‌یافتگی بمنظور تغییر و اصلاح رویکرد مداخله در پهنه‌های فرسوده شهری حائز اهمیت است. در همین خصوص افت‌وخیزهای پهنه‌میراثی ۳۷۸ هکتاری شهر شیراز و آسیب‌های احتمالی وارد شده به آن، روند فرساینده این مکان را سبب شده است. در این رابطه پژوهش پیش‌رو در جست‌وجوی این موضوع برآمده است که زوال‌یافتگی پهنه‌میراثی شیراز از چه الگویی پیروی می‌کند؟ و آیا مداخله‌های انجام‌پذیرفته، موجبات زوال‌یافتگی بیش از پیش را فراهم ساخته است؟ روش‌شناسی پژوهش از نوع تحلیل سببی به‌روش پژوهش شبه‌تجربی است که ابزارهای تحلیل فضایی خوشه‌های گرم و سرد و تحلیل رگرسیون فضایی را به کار گرفته است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بدلیل اثرگذاری نوع مداخله‌های متفاوت در پهنه میراثی شهر شیراز، زوال‌یافتگی در زمینه‌های اقتصادی و اجتماعی شدت یافته و این امر مستلزم سیاست‌گذاری صحیح در نحوه مداخلات این پهنه‌هاست.

واژگان کلیدی

زوال‌یافتگی، پهنه میراثی، پژوهش شبه‌تجربی، تحلیل‌های آمار فضایی، رگرسیون فضایی، شهر شیراز

^۱ این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول با عنوان «بازآفرینی پایدار شهری میراث-سو در شهر شیراز» است که به راهنمایی دکتر سحر ندایی طوسی در دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی در سال ۱۴۰۳ به اتمام رسیده است.

^{**} دکتری شهرسازی، گروه برنامه‌ریزی و طراحی شهری و منطقه‌ای، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران (مسئول مکاتبات).

Email: eng.ghaderi2013@gmail.com

^{***} دانشیار، گروه برنامه‌ریزی و طراحی شهری و منطقه‌ای، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.